

Digitaliseringen kommer med fart och löser våra vardagliga problem! Så här enkelt är det inte för alla. Det finns utmaningar, speciellt då det gäller tjänster som myndigheterna planerar för medborgarna. I planeringen av digitala tjänster ska man inte ha som utgångspunkt den så kallade vanliga användaren, sådana finns inte!

De digitala tjänsterna ska planeras för alla: unga, gamla svenskspråkiga, funktionsnedsatta mm. Man bör undvika stereotyper, generaliseringar och ingenting ska tas för givet. Det finns en halv miljon över 65-åringar som inte använder internet, och många som behöver lättläst information, det finns personer som inte har bankkoder. Alla de här människorna bor i Finland och har rätt att få digital eller annan service på lika villkor.

Virtuella sjukhus och digital service i anslutning till social- och hälsovårdstjänsterna är under planering. Det är ytterst viktigt tillgängligheten tas i betraktande. Det behövs talsynteser, kontraster, lättlästa versioner, olika språkversioner inklusive teckenspråk m.m. Det är av stor vikt att personer med olika specialbehov och slutanvändare tas med inte enbart under planeringen av tjänsterna utan under hela processens gång.

Andra utmaningar inom digitaliseringen är hårdvaran och vem som ska bekosta den? Tjänsteleverantörernas försäljning av anslutningar och olika produkter är också utmanande. Det finns en uppsjö av tjänste-producenter och prissättningen är inte enhetlig. Dessutom

Foto: Privat

lika men olika - ny blogg

är begreppen som används svårförståeliga. En ytterligare utmaning är undervisningen i IT och digitalisering, vem ska ha ansvar för den och betala den?

Låt oss aktivt hålla framme olika användare och olika behov. De digitala lösningarna ska göras tillgängliga och lätta att använda för alla. Vid sidan av det digitala måste vi ha kvar traditionella informationskanaler. Det ska vi inte heller glömma!

Nina af Hällström
Verksamhetsledare

Lika men olika – Alaric, Lina och Sofia skriver om sina liv och funktionsnedsättningar.

Berätta om bloggen, varför startades den och vilka står bakom den?

Bloggen startades i början av 2017 av Alaric Mård, Lina Lindgren och Sofia Lyttbacka. Den främsta orsaken till varför bloggen startades var kanske att vi såg ett behov och därmed upplevde det som viktigt att dela med oss av våra liv med funktionsnedsättningar.

Sofia är ursprungligen från Kronoby och är nu bosatt i Jakobstad där hon jobbar som talterapeut.

Sofia har en CP-skada (spastisk diplegi) från födseln som påverkar rörelsemönstret.

Lina är 27 år och bor sedan en tid tillbaka i Larsmo med sin pojkvän. Hon är utbildad, och jobbar som socialarbetare. Lina har sedan födseln ryggmärgsbråck (MMC) och blev rullstolsburen vid 13-års ålder.

Alaric är hemma från Peder-söre men bor i Åbo med sin fru. Han studerar teologi och psykologi. Alaric är född med en CP-skada (spastisk diplegi) som bland annat påverkar rörelseförmågan, balansen och synen.

Vad driver er då ni skriver på bloggen?

Vi startade bloggen med en önskan om att fokusera på det som förenar oss som människor. Genom bloggen vill vi lyfta fram att vi alla kan mötas som människor. Alla har vi olika slags begränsningar som vi möter i livet och just därför tror vi att likheterna är större än olikheterna. Med det här vill vi visa att våra funktionsnedsättningar inte definierar oss som människor.

Vi vill öppet dela våra tankar om livet och hoppas att vi genom bloggen kan skapa förståelse för varandras olikheter. Ur ett lite större perspektiv hoppas vi att synligheten utåt kan bidra till att förändra situationen för personer som lever

Fortsättning på andra sidan.

**Liten text?
Du kan även
läsa SAMS-
Bladet via vår
hemsida!**

MiM - Minoriteter inom minoriteten är namnet på SAMS verksamhet för regionalt samarbete över föreningsgränser. MiM har under 2017 arrangerat flera större kommunalvalsseminarium, och bedrivit påverkansarbete inför valen. Vi kommer under hösten fortsätta våra regionala träffar runtom i svenskfinland och agera brobyggare mellan olika aktörer och föreningar inom funktionshinderfältet.

Henrika Jakobsson
Projektinformatör

Christian Bergman
Projektledare

NÄTVERK

INFORMATION, PÅVERKAN OCH SAMARBETE

forts. från föregående sida.

med en funktionsnedsättning. Vi skriver för oss själva, men också för andra. Därför vill vi lyfta fram funktionsnedsättning i ljuset och skapa en plats i samhället där vi alla kan mötas som vi är, där alla har en plats. Med en gemensam röst kan vi göra så mycket mera.

Hur ska olika funktionshinderföreningar locka med fler unga med funktionsnedsättning?

Föreningsliv är kanske ett fenomen som dagens unga inte ser lika självklart som tidigare generationer. Vi tror ändå att många unga kunde ha glädje av att vara aktiva i en förening. För att locka med flera unga tror vi att föreningarna bl.a. borde fokusera på att belysa nyttan av att delta och vara aktiv.

Vi ser speciellt denna fördel i utbytet mellan människor där prövningarna kan, och tillåts variera – att man inte bara lär av likheter, men även olikheter. Detta kunde t.ex. åstadkommas genom träffar i mindre grupper där medlemmarna har förhållandevis liknande livssituation, snarare än att de nödvändigtvis träffas kring en gemensam diagnos.

Kanske vore ett samarbete mellan olika funktionshinderföreningar på så sätt kanske att föredra? Ytterligare tips är t.ex. att fokusera på lokal verksamhet för ungdomsgrupper i tonåren, att använda sig av och finnas med på forum där unga finns (t.ex. facebook) samt ha lättförståelig marknadsföring på de ungas ”språk”. Ingen av oss bloggare är eller har själva varit aktiva i någon funktionshinderförening.

Vi hoppas och känner istället att vi kan tillföra något genom att dela med oss av våra liv på

bloggen. Genom att vi ändå är åtminstone tre som bloggar kan vi därtill få stöd av varandra vid behov – vilket är något som ett aktivt föreningsliv annars kunde ge oss.

Funktionshindrad, funktionsnedsatt eller funktionsvariant? Har ni några tankar om vilka ord och termer som används i samhället? Har det betydelse?

För oss är det viktigast att bli bemött med respekt och värme, alltså på ett sätt som alla människor vill bli bemötta.

Vilken term som används när man beskriver våra funktionsnedsättningar kommer i andra hand. Vi använder själva funktionsnedsättning och handikapp lite om vartannat även om funktionsnedsättning är den term som förekommer mest på bloggen.

Tillsammans med funktionshindrad är de kanske de mest använda termerna i samhället. Vi vill ändå lyfta fram två saker som man kan tänka på när man diskuterar funktionsnedsättning. För det första kan man med fördel tala om en person med en funktionsnedsättning snarare än om en funktionsnedsatt. Skillnaden är inte stor men den första formuleringen kan påminna oss om att människan inte är sin funktionsnedsättning utan i första hand just en människa.

För det andra kan man komma ihåg att det finns väldigt många olika funktionsnedsättningar. Detta betyder att

man behöver vara försiktig med att göra antaganden om hur en annan människas funktionsnedsättning fungerar. I vissa fall kan det vara motiverat att byta ut en term mot en annan speciellt om den har fått

en nedlåtande klang. Att allt för ofta lansera nya termer kan ändå skapa en del osäkerhet och förvirring för människor.

Genom att ganska frikostigt använda olika termer vill vi visa på att begränsningar inte är något man behöver skämmas över eller vara rädd för. De är en naturlig del av liv och samhälle.

/ Alaric, Lina och Sofia, besök gärna deras blogg: www.likamenolikablog.wordpress.com

”Vi ser speciellt detta mellan människor och tillåts variera – av likheter, men

[www.likamenolika](http://www.likamenolika.fi)

JURIDISK HJÄLP

RÅDGIVNING OCH EXPERTIS

SAMS ska vara med i att förbereda en ny lag om självbestämmanderätt.

Enligt Finlands grundlag är självbestämmanderätt en grundrättighet som ska garanteras för alla personer i Finland. Begreppet betyder bland annat att personer har rätt att själv bestämma över sina egna ärenden.

Lagen om klientens självbestämmanderätt inom social- och hälsovården har planerats länge, men bestämmelserna om självbestämmanderätten trädde ikraft förra året endast i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda. En heltäckande lag om självbestämmanderätten saknas fortfarande.

Social- och hälsovårdsministeriet har tillsatt en arbetsgrupp för två månader (4-6/17) för att arbeta vidare med lagen. Denna arbetsgrupp avgör stora frågor kring tematiken.

”SAMS har efter ett stort påverkansarbete fått en plats i arbetsgruppen och jag ska representera SAMS där. Jag ska göra mitt bästa för att få de svenskspråkiga personernas röst hörd.” Säger Kirsi-Maria Malmlund, ett av SAMS juridiska ombud.

”SAMS har aktivt följt diskussion kring självbestämmanderätten och önskar att lagberedningen denna gång går vidare och att lagen äntligen stiftas. Vi har tidigare lyft upp vissa viktiga synpunkter och SAMS är fortfarande i samma linje.” fortsätter hon.

Service och utförande av ärenden på sitt eget språk bör tryggas för alla. Kommunikation är en av de viktigaste sakerna för att trygga självständighet och delaktighet, och språket är en grundläggande förutsättning för kommunikationen. Dessutom påpekar SAMS att personer med psykiska funk-

tionsnedsättningar inte bör utestängas från lagens tillämpningsområde utan den kommande lagen bör tillämpas på alla personer med funktionsnedsättning oberoende av diagnos.

Lagen om självbestämmanderätt är en del av den stora reformen inom funktionshindersektorn. Reformen har sina grunder i bland annat Förenta Nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, som trädde i kraft i Finland den 10 juni 2016.

Juridiskt ombud är en juridisk stödfunktion inom funktionshinderområdet. Vi ger bl.a gratis rådgivning på svenska till personer med funktionsnedsättning och deras närstående i Svenskfinland oberoende av funktionsnedsättning eller föreningstillhörighet.

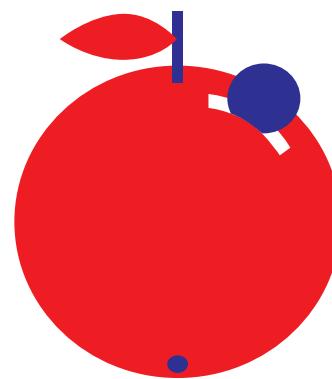
Kirsi-Maria Malmlund
Juridiskt ombud

Mikael Bomström
Juridiskt ombud

Nästa ansökningsdag för SAMS årliga bidrag är november 2017

SAMS bidrag kan sökas av våra medlemsförbund och deras medlemsföreningar och av andra aktörer inom social- och hälsovårdens område. Stöd ges primärt till verksamheter som stöder, tryggar och garanterar den svenska servicen inom den sociala sektorn. År 2016 beviljades nära 50 föreningar bidrag till en total summa av 200000 €. För mer information om nästa ansökning, besök www.samsnet.fi.

...enna fördel i utbytet
...lär provningarna kan,
...att man inte bara lär
...n även olikheter.”

blog.wordpress.com

4BT - Fyra Betydelsefulla Timmar förmedlar stödpersoner för personer med funktionsnedsättning i Svenskfinland. Som stödperson är du en vän, en ledsagare eller en kontakt till samhället. Genom att bli en stödperson hjälper du till att skapa en fungerande vän- och stödpersonsverksamhet som jobbar för att göra samhället mera tillgängligt och accepterande. Vi tror att ingen vill bli lämnad ensam. Fyra timmar per månad är det minimiantal timmar vi hjälper till med.

Sonja Karnell
Stödpersonskoordinator

Irene Bäckman
Stödpersonskoordinator

ÖSTERBOTTENS

Nya stödpersonskoordinator

Fyra Betydelsefulla Timmar förmedlar stödpersoner för personer med funktionsnedsättning i Svenskfinland.

Så lyder beskrivningen av 4BT:s verksamhet men i verkligheten har hittills allt koordinerande av alla stödpersoner och stödbehövande sköts av endast en person med säte i Helsingfors.

2016 gjordes en kartläggning av behovet av stödpersoner i Österbotten och det visade sig att den överväldigande majoriteten av aktiva inom funktionshinderorganisationer samt social- och hälsovårdspersonal i kommunerna känt av en brist på stödpersoner. Nu har dock SAMS rf. med stöd av Veikkaus kunnat anställa en 4BT stödpersonskoordinator där.

Sonja Karnell som varit 4BT:s stödpersonskoordinator i över tio år berättar hur viktigt det är att ha en stödperson för personer med olika funktionsnedsättningar och psykisk ohälsa. Det ger en möjlighet att vara aktiv på fritiden och det är någonting som inte alla människor kan utan en annan människas hjälp.

De flesta stödpersonensökningsmålen handlar om att med henne kunna gå på kaffe, shoppa, gå på bio, en ishockeymatch eller teater.

En del önskar att stödpersonen är med i motionssammanhang och andra vill helt enkelt ha någon att prata med d.v.s lite omväxling i vardagen. Någon önskar träffa sin stödperson varje vecka, de flesta två eller en gång per månad.

4BT och SAMS rf. välkomnar varmt med Irene till den växande 4BT-skaran.

SAMS kansli flyttar

Efter sex år på Nordenskiöldsgatan, är det dags för SAMS att byta till ny adress inom Helsingfors. SAMS kommer nu att flytta till ett helt eget kontor i kvarteret Victoria på Busholmen.

Foto: Henrika Jakobsson

SAMS - bladet 2017 - 2018

Redaktör:

Christian Bergman

Grafisk design:

Christian Bergman

Illustrationer för verksamheterna:

Hanna Siira

Fotografier (Personal):

Sofia Jernström

Svenska
kulturfonden

